

การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก A DEVELOPMENT OF ACADEMIC ADMINISTRATION COMPETENCY INDICATORS OF SMALL-SIZED SCHOOL DIRECTORS

เพ็ญประภา ศรีมะโรง^{1*} วาโร เพ็งสวัสดิ์² พรเทพ เสถียรนพเก้า³ และ จำนง วงษ์ชาชม⁴

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

² ศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

⁴ รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

* Corresponding Author E-mail : kungkung34@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ประกอบด้วยระยะแรก คือ การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการวิเคราะห์เอกสารเชิงทฤษฎี จัดทำกรอบแนวคิดตัวบ่งชี้ ร่างตัวบ่งชี้ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ระยะที่สองคือการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ใน 3 จังหวัด คือ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 222 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมี 10 องค์ประกอบ 112 ตัวบ่งชี้ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา 12 ตัวบ่งชี้ ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 18 ตัวบ่งชี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 10 ตัวบ่งชี้ ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 10 ตัวบ่งชี้ ด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 8 ตัวบ่งชี้ ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 10 ตัวบ่งชี้ ด้านการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 10 ตัวบ่งชี้ ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านงานวิชาการ 10 ตัวบ่งชี้ ด้านการสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน 14 ตัวบ่งชี้ และ ด้านการติดตามการวัดผลประเมินผล 10 ตัวบ่งชี้โมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($\chi^2 = 18.08$ df = 23 ค่า P = 0.7532 ค่า GFI = 0.98 ค่า AGFI = 0.96 ค่า RMSEA = 0.000 ค่า CN = 484.55)

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้, สมรรถนะ, การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ABSTRACT

The objectives of this study were to develop the academic administration competency indicators of small-sized school directors and to examine the goodness-of-fit of the confirmatory factor analysis model of the developed indicators with the empirical data. The study was divided into 2 phases. The first phase was the development of academic administration competency indicators by conducting a theoretical analysis of relevant documents, constructing a research framework of the indicators, drafting the indicators and verifying content accuracy. The second phase was the goodness-of-fit examination of the structural model of the academic administration competency of small-sized school directors in 3 provinces, namely SakonNakhon, NakhonPhanom and Mukdahan, with the empirical data. The samples were 222 small-sized school directors, selected through purposive sampling. The tool employed in data collection was a 5-level rating scale questionnaire. Data was then analyzed to determine the basic statistics value. Confirmatory factor analysis was done by LISREL software. The findings could be concluded as follows: The factor and indicator analysis result revealed 10 factors on the academic administration competency and 112 indicators on the academic administration competency of small-sized school directors, which could be classified as follows : 12 indicators on the vision in education management, 18 indicators on academic leadership, 10 indicators on the development of school curriculum, 10 indicators on the administration of learner-centered education, 8 indicators on the promotion of researches to improve education management quality, 10 indicators on the supervision of education management, 10 indicators on the provision of educational media, technology, innovation and information, 10 indicators on academic personnel development, 14 indicators on work relationship building and 10 indicators on evaluation follow-up. ($\chi^2 = 18.08$ df = 23 P = 0.7532 GFI = 0.98 AGFI = 0.96 RMSEA = 0.000 CN = 484.55)

The developed structural model of the academic administration competency of small-sized school directors had a goodness-of-fit with the empirical data as set in the hypothesis

Keywords : Indicators, Competency, Academic Administration, Small-sized School Directors

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงของการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ในขณะที่การปฏิรูประบบราชการได้มุ่งพัฒนาระบบราชการไทยให้มีความเป็นเลิศ สามารถรองรับการพัฒนาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และประโยชน์สุขของประชาชน การปฏิรูปการศึกษาได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติโดยมุ่งพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาลังคมฐานความรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (วรเดช จันทรศร, 2549)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการคล่องตัวรวดเร็ว

สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และถือว่างานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานวิชาการออกเป็น 12 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

งานวิชาการเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานวิชาการ สามารถปฏิบัติภาระหน้าที่ตามกรอบงานที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1, 2552) การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา (กมล ภูประเสริฐ, 2545) สถานศึกษาใดที่ผู้บริหารมีความรู้ มีคุณลักษณะ และความสามารถที่เหมาะสมตามมาตรฐานหรือที่เรียกว่าสมรรถนะของผู้บริหาร จะสามารถนำสถานศึกษาดำเนินการพัฒนากิจการการศึกษาให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เป็นคำกล่าวที่ถูกต้องเพราะปัจจุบันได้มีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้อย่างหลากหลายในบริบทของการปฏิรูปการศึกษาและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและประเทศไทย โดยสำนักงานคุรุสภาได้ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ข้อ 6 ระบุว่าผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ เช่น มาตรฐานความรู้หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา นโยบาย และการวางแผนการศึกษา การบริหารด้านวิชาการ การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุ อาคารสถานที่และอื่นๆ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548) นอกจากนี้ยังมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่กำหนดไว้สำหรับใช้ประเมินผู้บริหารต้นแบบหรือประเมินผลงานในตำแหน่งที่สูงขึ้น

ในความเป็นจริงปรากฏว่ามีปัญหาอีกมากที่เกิดจากสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาส่งผลทำให้การบริหารจัดการศึกษาเกิดปัญหาและอุปสรรคไม่บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือสำเร็จอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนขาดวิสัยทัศน์หรือยึดมั่นอยู่กับระบบราชการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) หรือผลจากการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสอง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมาตรฐานจากการประเมินที่ไม่ได้รับรองมากที่สุด คือ มาตรฐานด้านการบริหารวิชาการและมาตรฐานผู้เรียนด้านการวิเคราะห์ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และที่พบจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมากที่สุด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา, 2553)

ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ปัญหาสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็กคือคุณภาพของนักเรียนค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมในหลายๆ ด้าน อาทิเช่น ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน งบประมาณที่ได้รับอุดหนุนมีน้อยเพราะคิดตามรายหัวของนักเรียน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้วยคุณภาพซึ่งมีผลทำให้คุณภาพการศึกษาค่อนข้างต่ำไม่สามารถปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2552)

จากการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ทำการประเมินคุณภาพการศึกษายานนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศในรอบสอง เมื่อ พ.ศ. 2549- 2553 ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งหมด 22,456 แห่ง ผ่านการรับรองเพียง 17,592 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 79.68 และ แบ่งตามขนาดพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 14,796 แห่ง ไม่ผ่านการรับรอง 3,587 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.24 ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่สูง และผลการประเมินรอบสองในเบื้องต้นพบว่าสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการรับรองส่วนใหญ่นั้นเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและอยู่ในพื้นที่ห่างไกล (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554) จากผลการสอบ O-NET โรงเรียนขนาดเล็กจะมีผลการสอบต่ำในทุกรายวิชา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2553) แสดงให้เห็นถึงปัญหาการขาดสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนที่บริหารงานด้านวิชาการไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ สาเหตุหนึ่งเกิดจากการขาดสมรรถนะในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะเป็นตัวผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างผลของการปฏิบัติงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดโครงการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการประเมินสถานศึกษารอบแรก อยู่ในระดับปรับปรุงและระดับพอใช้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือชี้วัดที่มีมาตรฐานเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์การประเมินสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้เหมาะสมกับการบริหารจัดการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษา และด้วยเหตุผลที่ว่า การปฏิบัติงานทุกอย่างของผู้บริหารสถานศึกษามีผลต่อคุณภาพการศึกษาและเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมืองและประชาชนโดยเฉพาะนักเรียนซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการปฏิบัติงาน การดำเนินงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานและนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนางานพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างเป็นรูปธรรม และจะได้มีตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของสมรรถนะตามตำแหน่งงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการได้โดยตรง เป็นการใช้เกณฑ์ในการกระตุ้นสภาพการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพเฉพาะของผู้บริหารให้เป็นที่ยอมรับและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาระดับปฏิบัติการให้เกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก
2. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการ 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ เป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นเป็นกรอบในการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำไปสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบหลักของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group discussion) ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสนทนากลุ่มย่อยโดยกำหนดประเด็นในการสนทนา เพื่อกำหนดเป็นร่างตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงประเด็นสรุป สังเคราะห์และเรียบเรียงเนื้อหาไปสู่การสังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยการพัฒนาดำรงตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

ระยะที่ 2 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขต 3 จังหวัด ได้แก่ สกลนคร นครพนม และ มุกดาหาร ปีการศึกษา 2555 จำนวน 222 คน จาก 536 โรงเรียน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเองเป็นบางส่วน และบางส่วนจะให้นำส่งกลับคืนโดยทางไปรษณีย์ โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 212 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.49 ของแบบสอบถามทั้งหมด 222 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบและกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบไปด้วย 10 องค์ประกอบ 112 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา 12 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 18 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 10 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 10 ตัวบ่งชี้ 5) ด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 8 ตัวบ่งชี้ 6) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 10 ตัวบ่งชี้ 7) ด้านการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 10 ตัวบ่งชี้ 8) ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านงานวิชาการ 10 ตัวบ่งชี้ 9) ด้านการสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน 14 ตัวบ่งชี้ และ 10) ด้านการติดตามการวัดผลประเมินผล 10 ตัวบ่งชี้

2. โมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($\chi^2 = 18.08$ df = 23 ค่า P = 0.7532 ค่า GFI = 0.98 ค่า AGFI = 0.96 ค่า RMSEA = 0.000 ค่า CN = 484.55)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ดังต่อไปนี้

1. ผลการการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กโดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group Discussion) โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อภิปราย ระดมสมอง และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เหมาะสมเป็นไปได้เป็นประโยชน์และถูกต้อง ทั้ง 10 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา 2) การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) การบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) การส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 6) การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา 7) การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 8) การพัฒนาบุคลากรด้านงานวิชาการ 9) การสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน และ 10) การกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการสร้างตัวบ่งชี้ 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ การนิยามตัวบ่งชี้ การรวบรวมข้อมูล การสร้างตัวบ่งชี้ การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ และการวิเคราะห์ตามบริบทที่ต้องการศึกษา (วิลาวัลย์ มาคุ้ม, 2549 ; ไกรศิษฐ์ เพลรินทร์, 2552) จึงทำให้ตัวบ่งชี้ทุกตัวที่ผ่านกระบวนการทั้งหมดมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้ต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า โมเดลตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกค่าองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อย คือ การส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (TS) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.31 การนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา (SL) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.19 การมีภาวะผู้นำทางวิชาการ(LD) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.18 การบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (SD) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.18 การมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา (VS) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.14 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (CL) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.14 การจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (IT) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.12 การพัฒนาบุคลากรด้านงานวิชาการ (ID) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.12 การสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน (RS) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.08 และการกำกับติดตามและประเมินผล (AS) มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.02 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ การส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นอันดับแรกสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้บริหารในการการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยพัฒนาหรือแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเรียนและขณะที่สอน นำผลที่ค้นพบมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษาไปสู่คุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากการวิจัย เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในสิ่งที่ต้องการศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล การวิเคราะห์และการตีความหมาย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้องคำว่า “กระบวนการ” ในที่นี้หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่ได้กระทำขึ้นโดยมีความเกี่ยวข้องต่อเนื่องกันอย่างมีระบบเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายสอดคล้องกับ นางพะวงา พิชัย (2548) นิรุช ธรรมสุนทร (2547) ที่ศึกษากระบวนการที่ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อ

พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูทำวิจัยพัฒนาหรือแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและขณะที่สอน นำผลที่ค้นพบมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษาไปสู่คุณภาพการศึกษาต่อไป

2.2 ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เนื่องจากการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นการดำเนินการใดๆ ที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการดำเนินงานใดๆ ในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน การนิเทศภายในจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนและถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะขับเคลื่อนการนิเทศให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2.3 ด้านการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เนื่องจากการมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นความสามารถในการกำหนดทิศทางกรอบในการดำเนินงาน และสร้างวิสัยทัศน์ เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการได้บรรลุเป้าหมายซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับคุณภาพของภาวะผู้นำเป็นสำคัญปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.4 ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นสมรรถนะที่มีความสำคัญ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีสมรรถนะในด้านนี้เพื่อดำเนินการพัฒนาให้นักเรียนที่เรียนอ่อนให้มีทักษะการเรียนรู้มากขึ้นโดยโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งนี้ เนื่องจากสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นความสามารถในการรวบรวม สร้าง จัดระเบียบแลกเปลี่ยนและประยุกต์ใช้ความรู้ในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ส่งผลต่อผู้เรียน

2.5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา เนื่องจากการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา คือ การที่ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมในอนาคตขององค์กรที่ต้องการจะให้เป็นอย่างชัดเจน โดยภาพนั้นต้องสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร มีความเป็นไปได้และสามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่จะนำองค์กรให้บรรลุความต้องการนั้น ซึ่งสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่จำเป็น

2.6 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจาก การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การเรียนรู้ให้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สามารถสร้างสรรค์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างหลากหลาย ผลักดันให้บุคคลทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารู้และเข้าใจเนื้อหาสาระหลักสูตรสถานศึกษา กระตุ้นครูให้ช่วยกันพิจารณาและสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่ต้องการในอนาคต กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจการเรียนรู้อของสถานศึกษา มีการกำกับ ติดตามให้ครูสอนอิงเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานและหลักสูตรแกนกลาง บูรณาการเทคนิควิธีการต่างๆ มากำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ ทั้งนี้ เนื่องจากสมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ การจัดทำ การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หลักสูตรสถานศึกษาให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพของท้องถิ่น

2.7 ด้านการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากสมรรถนะด้านการจัดหาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นความสามารถในการ

จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ประยุกต์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาผนวกเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ในการกระบวนการจัดหา จัดเก็บ สืบค้นและเผยแพร่สารสนเทศในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้

2.8 ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านงานวิชาการ เนื่องจากสมรรถนะด้านการพัฒนาบุคลากรด้านงานวิชาการ เป็นความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยแก้ปัญหาให้แก่เพื่อนร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนา บุคลากร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสผู้ร่วมงานได้พัฒนางานวิชาการ

2.9 ด้านการสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน เนื่องจาก สมรรถนะด้านการสร้างสัมพันธภาพในการทำงาน เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร และส่งเสริมให้องค์กรร่วมกันสร้างคุณภาพด้านการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.10 ด้านการกำกับติดตามและประเมินผล เนื่องจาก สมรรถนะด้านการกำกับติดตามและประเมินผล เป็นการใช้กระบวนการเรียนการสอนมาตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนโดยครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ด้านทักษะและกระบวนการ และด้านเจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งการกำกับ ติดตาม เป็นระบบย่อย ที่สำคัญของกระบวนการวางแผนและการบริหาร ซึ่งหากขาดระบบย่อยส่วนนี้แล้วยากที่การดำเนินงาน จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ อย่างไรก็ตามมักจะมีคำที่ใช้ควบคู่กับการกำกับติดตามเสมอ คือ การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว สองคำนี้แม้จะมีการใช้ควบคู่และเชื่อมโยงกันแต่แตกต่างกันในเรื่องของช่วงเวลาและวัตถุประสงค์ โดยการกำกับติดตาม (Monitoring) วัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและความสมบูรณ์ครบถ้วนของงานหรือโครงการ และชี้ให้เห็นจุดอ่อนที่ผู้บริหารสามารถจัดการแก้ไขได้ทัน ส่วนการประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินและตัดสินความสำเร็จของงานหรือโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ค้นพบ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันพัฒนาผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรบรรจุหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ผลการวิจัย พบว่า ทั้ง 112 ตัวบ่งชี้ ของสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตลอดจนมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ดังนั้น ควรนำไปจัดทำคู่มือ หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

2.2 ผู้บริหารหรือผู้ที่สนใจสามารถนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือ สำคัญในการประเมินตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ทราบจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาในการบริหารงานวิชาการ วางแผนและปรับปรุงนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

2.3 องค์ประกอบหลักด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ นำหนักองค์ประกอบสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำผลที่ค้นพบมาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษาไปสู่คุณภาพการศึกษาต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 จากโมเดลสมการโครงสร้างตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบหลักด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด ดังนั้น ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะ เพื่อศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

3.3 ควรมีการวิจัยการพัฒนาก้าวหน้าด้านการบริหารการศึกษาอื่นๆ เช่น ส่งเสริมสถาบัน การศึกษาให้พัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะต่างๆ ด้านที่ได้มาตรฐานช่วยให้ก้าวไปสู่ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เมธิปัส.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **เอกสารประชาสัมพันธ์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2541). **กระแสวิทยาทาน : บทเรียนเพื่อสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชัดเชส มีเดีย.
- โกศิษฐ์ เปลจรินทร์. (2552). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. คณะกรรมการส่งเสริมการวิจัย วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล.
- นงพะงา พิชัย. (2548). **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในสถานศึกษา**. สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นิรุฒ ธรรมสุนทร. (2547). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิลาวัลย์ มาคุ้ม. (2549). **การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. ปริญญาโท กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรเดช จันทรร. (2549). **การพัฒนาองค์กรและบุคลากรแนวคิดใหม่ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล**. กรุงเทพฯ : เซ็นจูรี.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษา. (2553). **วิกฤติการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. (2552). **แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2552. นครพนม** : ฝ่ายแผนและงบประมาณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1.



สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2553). **มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สอง (2554-2558)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). **สรุปผลการประเมินภายนอก รอบสอง (2549-2553)**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.